

WIOSENNA PRZERWA ŚWIĄTECZNA

ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE OD REDAKCJI

Święto Wielkiej Nocy to czas otuchy i nadziei,
czas odradzania się wiary w siłę Chrystusa i w siłę człowieka.
Życzymy, aby Święta Wielkanocne przyniosły radość,
pokój oraz wzajemną życzliwość.
By stały się źródłem wzmacniania ducha!

Zdrowych, pogodnych Świąt Wielkanocnych,
pełnych wiary, nadziei i miłości.
Radosnego, wiosennego nastroju,
serdecznych spotkań w gronie rodziny
i wśród przyjaciół. ☺

HISTORIA WIELKANOCY

Wielkanoc jest to święto upamiętniające śmierć krzyżową i Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Jest najstarsze i najważniejsze ze wszystkich świąt chrześcijańskich. Wywodziło się z żydowskiej paschy. Wielkanoc jest świętem ruchomym, co roku przypada w inny dzień marca lub kwietnia. Od dnia Wielkanocy zależą inne święta ruchome. Okres kościelny wielkanocny trwa od niedzieli św. Trójcy. Wielkanoc jest poprzedzona Wielkim Postem 40- dniowym, którego ostatni tydzień nazywa się Wielkim Tygodniem. Okres ten to czas wspominania najważniejszych dla wiary chrześcijańskiej wydarzeń. Triduum zaczyna się w czwartek. Słowo Triduum oznacza dokładnie trzy dni. W Wielkoczwartkowe przedpołudnie we wszystkich Kościołach Katedralnych odprawiana jest msza św. tzw. msza krzyżma. Liturgii tej przewodniczy Biskup. W pozostałych świątyniach odprawia się tylko jedną wieczorną mszę z udziałem miejscowych kapłanów jest to tzw. msza Wieczerzy Pańskiej. Wielki Piątek przeznaczony jest na cichą modlitwę, rozważanie i czuwanie. Jedyną formą wspólnej modlitwy jest liturgia godzin (jutrznia, godzina czytań i nieszpory). Po południu odbywa się Nabożeństwo Męki Pańskiej. W ciszy kapłan pada na twarz przed ołtarzem, od czwartkowego wieczoru odkrytym jako symbol cierpiącego Jezusa. W czasie nabożeństwa czytany jest opis męki i śmierci Chrystusa z Ewangelii według św. Jana, jedyne apostoła, który pozostał pod krzyżem Jezusa aż do Jego śmierci. Potem wierni oddają cześć krzyżowi. W czasie adoracji krzyża śpiewane są pieśni pasyjne. Następnie wierni zaczynają czuwanie przy symbolicznym grobie Chrystusa. Czuwanie to kończy się w Wielką Sobotę przed zachodem słońca, bo według biblijnego czasu po zmroku zaczyna się już nowy dzień, czyli Niedziela Zmartwychwstania. W Wielką Sobotę pierwotnie odbywa się chrzest katechumenów. Przez cały okres Wniebowstąpienia zapala się tzw. pascha. Liturgia Wielkanocna jest o charakterze radosnym, czego wyrazem jest często powtarzający się wyraz: Alleluja! Święta Wielkanocne poprzedza Niedziela Palmowa, która rozpoczyna Wielki Tydzień. Zostało ono ustanowione na pamiątkę przybycia Chrystusa do Jerozolimy. Według obrzędów katolickich tego dnia wierni przynoszą do kościoła palemki, symbol odradzającego się życia. Palemki zdobione są baziami i kwiatami z bibuły. Tradycyjne palmy wielkanocne przygotowuje się z gałązek wierzby, która w symbolice kościoła jest znakiem zmartwychwstania i nieśmiertelności duszy. Z obchodami świąt wielkanocnych związanych jest wiele zwyczajów ludowych np: pisanki- czyli zdobione różnymi technikami jaja. Pisanki wykonuje się przed Wielkanocą. Nie może ich zabraknąć wśród świątecznych pokarmów. Mają symbolizować rodzącą się do życia przyrodę, a jednocześnie nadzieję, jaką czerpią chrześcijanie z wiary w zmartwychwstanie Chrystusa. W zależności od techniki zdobienia, świąteczne jajka mają różne nazwy.

TRADYCJE ŚWIĄTECZNE W INNYCH KRAJACH

Wielkanoc w Czechach

Krajem, w którym przeważają ateści są Czechy ,więc trudno mówić o tym, jak wyglądają tradycje wielkanocne w tym kraju. Wielkanoc jest obchodzona w pierwszy dzień wiosny . Czesi mają w Wielkim tygodniu tylko Wielki Piątek. Reszta tygodnia ma swoje kolory. Poniedziałek jest niebieski, czwartek zielony, a sobota biała. Pisanki Czeskie zdobione są różnymi technikami. Zwyczajem panującym w większości domów są donice ze zbożem. W Czeską tradycje Wielkanocną wpisuje się również ciasto w kształcie baranków (ciasto drożdżowe z miodem). W poniedziałek nikogo nie oblewają wodą , za to mężczyźni symbolicznie biją kobiety wierzbowymi wtkami.

Wielkanoc w Wielkiej Brytanii

Anglicy z okazji świąt wielkanocnych mają aż cztery dni wolne. Z reguły wykorzystują ten czas na zakupy i wyjazd poza miasto. Na wyjazd przygotowuje się kosze z przekąskami. W Wielki Piątek ludzie zostają obdarowani monetami przez królową. W niedzielny poranek Wielkanocny dzieci są obdarowane dużą ilością czekoladowych jajek. Do tradycji należą zawody w turlaniu jajek czyli *Egg Rolling*, a turyści mogą podziwiać występy kapel ludowych.

Wielkanoc w Austrii i w Niemczech

W Niemczech święta to przede wszystkim symbol świątecznego zająca, który zostawia prezenty. Poszukiwanie ukrytych prezentów w postaci jajek, słodyczy i drobiazgów stanowi świetną zabawę, nie tylko dla dzieci, lecz także dla dorosłych. W Austrii i Niemczech przyjęło się dekorować domy świątecznymi drzewkami , na których wieszają kolorowe jajka. Nadal ale już mało popularne jest zazwyczaj palenie ogniska i zbierania się przy nich aby pożegnać zimę i powitać wiosnę. W Austrii warto zwrócić uwagę na potrawy. Na wielkanocnych stołach pojawiają się naleśniki, ciasteczka anyżowe oraz delikatna legumina z sosem truskawkowym.

Wielkanoc we Francji

Dzieci z Francji mają wolne długo przed świętami, dlatego Francuzi spędzają święta poza domem. Do najbardziej znanych zwyczajów należy poszukiwanie czekoladowych jajek, które wg tradycji rozrzucają w ogrodach bijące od Wielkiego Czwartku dzwony.

DLACZEGO WIELKANOC JEST ŚWIĘTEM RUCHOMYM?

Odpowiedź o ruchomą datę Wielkanocy jest tematem na obszerne opracowanie. Najważniejszym jest wiedzieć, że – zgodnie z przekazem Ewangelii – ukrzyżowanie Chrystusa miało miejsce na trzy dni przed żydowskim świętem Paschy. Obchodzi się ją w czasie pierwszej wiosennej pełni księżyca, 14 dnia żydowskiego miesiąca nisan, przypadającego w naszym kalendarzu na marzec lub kwiecień.

Pierwszy sobór powszechny Kościoła w Nicei w 325 roku ustalił, iż Wielkanoc powinna być obchodzona w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca. Z astronomii wiemy, że w każdym kolejnym roku kalendarzowym data pierwszej wiosennej pełni jest odmienna. Stąd, aby wyznaczyć datę chrześcijańskiej Wielkanocy, należało przełożyć datę 14 nisan z żydowskiego kalendarza księżycowo-słonecznego (opartego na kombinacji faz Księżyca oraz ruchu obiegowego Ziemi wokół Słońca)

na kalendarz juliański, obowiązujący w Imperium Rzymskim i używany przez chrześcijan, będący kalendarzem słonecznym (opartym na cyklu zmian pór roku i związanym z ruchem obiegowym Ziemi wokół Słońca)

Gdy chrześcijański Zachód przyjął w XVI wieku nowy kalendarz gregoriański, trzeba było zmienić wzór przeliczania kalendarza żydowskiego na chrześcijański, utrzymując podstawowy warunek, aby Wielkanoc była obchodzona zawsze w niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca. Wschód pozostał przy kalendarzu juliańskim, więc zachował stary wzór przeliczenia daty Wielkanocy, jak również zachował starochrześcijański zwyczaj, aby uroczystość ta zawsze była świętowana po żydowskiej Passze.

Termin Wielkanocy jest ruchomy, ponieważ związany jest z fazami księżyca. Astronomiczna wiosna rozpoczyna się 20 marca (kalendarzowa 21 marca) i od tego dnia wyczekuje się wiosennej pełni księżyca, a zaraz po niej pierwszej niedzieli. Może zdarzyć się tak, że księżycowa pełnia wypadnie w niedzielę, a wtedy Wielkanoc obchodzona jest po prostu w następną niedzielę. Tak wyliczona data Wielkiej Nocy stanowi podstawę do wyznaczenia innych ruchomych świąt, aż do Bożego Ciała.

Według Ewangelii św. Jana dzień ukrzyżowania i śmierci Jezusa to 14 dzień nisan, piątek 7 kwietnia 30 r.n.e. lub 3 kwietnia 33 r.n.e.

SYMBOLE WIELKANOCNE

Palma Wielkanocna Jest to gałązka palmy lub wierzby bądź wiązanka żywych i suszonych roślin przygotowywana przed Wielkanocą na pamiątkę wjazdu Jezusa do Jerozolimy i święcona podczas uroczystości Niedzieli Palmowej*. Palmę wielkanocną tworzy się z trzciny, wierzby, ziół, kwiatów suszonych i sztucznych. Jest w niej bukszpan, jałowiec i kwiatki – żywe i sztuczne.

Pisanki Malowanie i ozdabianie jajek to jeden z najbardziej znanych wielkanocnych obrzędów (tradycja, zwyczaj). Na święta jajka ozdabiane są różnymi technikami. Często umieszczamy je w formie wydmuszek na wielkanocnym stole. Stanowią element ozdoby i jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli świąt Wielkiej Nocy.

Zajączek jest symbolem, który przywędrował do nas z Niemiec. Chociaż w wierze katolickiej nie jest kojarzony pozytywnie, to zdobył popularność w naszej kulturze. Często czekoladowymi zajączkami obdarowywane są dzieci podczas świąt Wielkanocnych.

Kurczak jest związany z symboliką jaja – Zmartwychwstanie Pańskie, nowo narodzone czy odradzające się wieczne życie, bo kurczak z którego będzie kura, a potem będzie jajko, czyli tworzy się ciąg życia.

Baranek - może być z cukru, czekolady, masła lub wypiekany jest z ciasta. Baranka umieszczamy w wielkanocnej święconce.

Ważnym symbolem umieszczanym w święconce jest również zielony **bukszpan**, którego znaczenie jest związane z przyrodą i światem.

OBRZĘDY I ZWYCZAJE WIELKANOCNE

Wielki Czwartek

święto ruchome w kalendarzu chrześcijańskim. Przypada w Wielkim Tygodniu, 3 dni przed Wielkanocą. Wieczorem rozpoczyna się Święte Triduum Paschalne .

Obchodzone przez różne wyznania chrześcijańskie na pamiątkę ustanowienia sakramentów: kapłaństwa i Eucharystii. Może wypaść pomiędzy 19 marca a 22 kwietnia.

Wielki Piątek

jest drugim dniem Triduum Paschalnego i upamiętnia śmierć Jezusa Chrystusa na krzyżu.

Z tej okazji wieczorem w kościołach odprawiana jest nie msza, a wielkopiątkowa Liturgia Męki Pańskiej, podczas której ma miejsce adoracja krzyża.

Wielka Sobota

W Kościele rzymskokatolickim dzień ten jest dniem wyciszenia i oczekiwania na przyjście Chrystusa. Od wczesnych godzin rannych katolicy adorują Najświętszy

Sakrament w przygotowanej do tego celu kaplicy zwanej Grobem Pańskim. Tradycyjnie przy Grobie Pańskim czuwają ministranci, harcerze, a niekiedy również strażacy i inni.

Poniedziałek Wielkanocny

W polskiej tradycji tego dnia polewa się dla żartów wodą inne osoby. Polewanie wodą nawiązuje do dawnych praktyk pogańskich, łączących się z symbolicznym budzeniem się przyrody do życia i co roku odnawialnej zdolności ziemi do rodzenia. Do dziś zwyczaj kropienia wodą święconą pól w poniedziałkowy rano przez gospodarzy jest spotykany we wsiach na południu Polski.

QUIZ WIELKANOCNY

1. Kiedy święci się palmy?

- A. W Wielką Sobotę
- B. W Niedzielę Palmową tydzień przed Wielkanocą
- C. W Niedzielę Wielkanocną na uroczystej porannej mszy

2. Co wkładamy do koszyczka wielkanocnego?

- A. W symbolicznej ilości to, co znajdzie się na wielkanocnym stole - jajka, chleb, baranek, wędlina, sól i pieprz, chrzan
- B. .Palmę, wodę do poświęcenia i prezenty od zajączka
- C. Czekoladowego zająca i cukrowego baranka w towarzystwie palmy

3. Na jakim oceanie znajdziemy Wyspę Wielkanocną?

- A. Spokojnym
- B. Atlantyckim
- C. Indyjskim

4. Co symbolizuje wielkanocne jajko?

- A. Pokój na świecie.
- B. Oczyszczenie z grzechu.
- C. Nowe życie.

6. Wśród zwierzątek wielkanocnych nie znajdziemy?

- A. Króliczka
- B. Kurczaczka
- C. Baranka

7. Ile dni według tradycji trwa zawsze Wielki Post?

- A. 50
- B. 30
- C. 40

8. W czasie świątecznego śniadania wielkanocnego dzielimy się

- A. Jajkiem na miękko
- B. Śledziem
- C. Jajkiem na twardo

9. Święto lejka to:

- A. Lany Poniedziałek
- B. Wtorek po Lanym Poniedziałku
- C. Nie ma takiego pojęcia

10. Jaką funkcję ma sól w święconce?

- A. Chroni przed łamaniem postu.
- B. Chroni przed zepsuciem.
- C. Chroni przed złymi duchami.

KULINARIA JEDYNKI

DOMOWY MAZUREK

Składniki na ciasto kruche:
-250 g mąki -120 g masła -100 g cukru pudru
2 żółtka -2 łyżki śmietany

Sposób przygotowania: Rozgrzej piekarnik do 180°C. Do przesianej mąki dodaj masło i dokładnie posiekaj ostrym nożem. Do mąki dodaj żółtka, cukier, śmietanę i całość zagnieć szybko na gładkie ciasto. Zawij je w folię spożywczą i odstaw do lodówki na co najmniej ½ godziny. Podziel na 2 części. Wylep równomiernie blachę ciastem tak aby po bokach były niewysokie zakładki. Kilka razy nakłuj widelcem. Piecz przez 10-15 minut aż do momentu kiedy ciasto będzie złote. Wyjmij i ostudź.

Składniki na masę czekoladową:
-tabliczka gorzkiej czekolady -200 ml słodkiej
2 łyżki masła śmietanki 30 lub 36%
-2 łyżki cukru

Sposób przygotowania: W garnku na bardzo małym ogniu (ciągle mieszając) rozpuść wszystkie składniki i gotuj przez 10 minut. Lekko przestudź masę czekoladową. Wyłóż masę czekoladową na spód z kruchego ciasta. Udekoruj.

PASCHA WIELKANOCNA

Składniki:
-1 kg tłustego twarogu
-1 szklanka świeżej gęstej śmietany
- 6 żółtek
- 250 gram masła
- 2 szklanki cukru pudru
- 1 cukier waniliowy
- bakalie (migdały, rodzynki, skórka pomarańczowa)

Sposób przygotowania:

1. Twaróg dwukrotnie zmielić.
2. Masło utrzeć na puch z cukrem pudrem, następnie dodawać kolejno po jednym żółtku.
3. Do utartej masy dodawać stopniowo twaróg i śmietanę, a na końcu bakalie.
4. Salaterkę posmarować tłuszczem, nakryć wilgotną gazą i ułożyć na nią masę serową.
5. Nakryć drugim kawałkiem gazy i obciążyć deseczką z ciężarkiem. Wstawić na 24 godziny do lodówki.
5. Gotową paschę można podawać polaną czekoladą.

CHWILA RELAKSU DLA KAŻDEGO

CYKL WYWIADÓW Z NAUCZYCIELKAMI ORAZ NAUCZYCIELAMI

Pani Danuta Mandrysz

1) Dlaczego zdecydowała się Pani na karierę nauczyciela?

Nie nazwałabym mojej pracy karierą :). Od dziecka chciałam zostać nauczycielką. Gdy trochę podrosłam, moje upodobania się zmieniły, ale za to pokochałam matematykę. Ostatecznie zostałam nauczycielem z miłości do matematyki. Nie mogłam pojąć, że niektórzy nie potrafią jej zrozumieć. Byłam pewna, że jestem w stanie każdemu tak ją przedstawić, że z miejsca się w niej zakocha. Oczywiście okazało się, że nie jest to takie proste... Nadal jednak najbardziej w mojej pracy lubię wyjaśniać uczniom zawłości matematyki i pokazywać, że tak naprawdę nie jest trudna.

2) Co podoba się Pani w zawodzie nauczyciela?

Najbardziej cenię sobie kontakt z młodymi ludźmi, takimi jak ty. Czerpię ogromną satysfakcję, jeżeli moi uczniowie osiągają sukcesy. Czasami jest to dobry wynik w konkursie, innym razem po prostu dobry start w nowej szkole. Zdarza się, że sukcesem jest promocja ucznia do następnej klasy. Bardzo się cieszę, jeżeli uczniowie mówią, że lubią matematykę. Jako nauczyciel mam możliwość poznawania ciągle nowych ludzi i to jest bardzo pozytywne.

3) Jakie są plusy i minusy bycia nauczycielem?

Do plusów niewątpliwie zaliczam kontakt z młodzieżą, o czym już wspomniałam. Również konieczność i możliwość doksztalcania się. Oczywiście, uczę się też od uczniów! Minusów jest zdecydowanie mało, staram się ich nie dostrzegać.

Pani Ewelina Domarecka-Wilk

1) Dlaczego zdecydowała się Pani na karierę nauczyciela?

Chciałoby się powiedzieć, że nauczycielką zostałam dla sławy i pieniędzy, no ale cóż Prawda jest taka, że zawód nauczyciela podobał mi się od zawsze. Jako mała dziewczynka zabawa w szkołę była moją ulubioną. W szkole podstawowej uwielbiałam też swoją wychowawczynię z klas 1-3 gdyż była prawdziwym autorytetem. Tak więc chyba wszystkie te czynniki złożyły się na taki a nie inny mój wybór zawodu.

2) Co podoba się Pani w zawodzie nauczyciela?

W zawodzie nauczyciela najbardziej podoba mi się to, że ciągle coś się dzieje. Nowe klasy, nowi uczniowie, nowe wyzwania - tu nie sposób się nudzić

3) Jakie są plusy i minusy bycia nauczycielem?

Największym minusem jest chyba ilość pracy papierkowej. Dokumenty, plany, sprawozdania Osobiście zdecydowanie wolę pracę z uczniem

Pan Patryk Ślęczka**1) Dlaczego zdecydował się Pan na karierę nauczyciela?**

Będąc dzieckiem miałem wiele pomysłów na to kim zostanę w przyszłości. Wśród nich zawsze była chęć zostania nauczycielem. Z czasem ta myśl pojawiała się coraz częściej, aż przyszedł czas matury. Trzeba było podjąć ostateczną decyzję więc wybrałem zawód nauczyciela. Dziś już wiem, że była to dobra decyzja.

2) Co podoba się Panu w tym zawodzie?

W tej pracy nie można się nudzić. Uczniowie potrafią zaskoczyć, wzruszyć, rozbawić do łez, bywają też trudne momenty. Kontakt z młodymi ludźmi sprawia mi wiele satysfakcji. Cieszę się, że możemy porozmawiać na różne tematy, mogę przekazywać swoją wiedzę, a także uczyć się nowych rzeczy od innych.

3) Jakie są plusy i minusy bycia nauczycielem?

Niewątpliwie plusem jest stały kontakt z ludźmi, możliwość rozwoju no i oczywiście wakacje. Minusem jest duża ilość dokumentacji, którą trzeba wypełnić. Ponadto sporo pracy wykonujemy w domu, czasem do późnych godzin wieczornych.

KWIETNIOWE ŚWIĘTA

- 1.04. - Prima Aprilis/ Międzynarodowy Dzień Ptaków.
- 2.04. - Międzynarodowy Dzień Książki Dla Dzieci/Światowy Dzień Autyzmu.
- 7.04. - Światowy Dzień Zdrowia.
- 10.04. - Dzień Służby Zdrowia.
- 11.04 - Święto Bożego Miłosierdzia/Dzień Radia/Ogólnopolski Dzień Walki z Bezrobociem.
- 14.04. - Święto Chrztu Polski.
- 18.04. - Między Narodowy Dzień Ochrony Zabytków.
- 20.04. - Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy.
- 22.04. - Międzynarodowy Dzień Ziemi.
- 23.04. - Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.
- 24.04. - Międzynarodowy Dzień Solidarności Młodzieży/ Dzień Zwierząt Laboratoryjnych.
- 25.04. - Międzynarodowy Dzień Sekretarki.
- 27.04. - Światowy Dzień Grafika.
- 28.04. - Międzynarodowy Dzień Tańca.

PRIMA APRILIS

1 kwietnia to dzień żartów. Polega on na robieniu żartów, celowym wprowadzaniu w błąd, nabierania kogoś, konkurowaniu w próbach sprawienia, by inni uwierzyli w coś nieprawdziwego. Tego dnia w wielu mediach pojawiają się różne żartobliwe informacje.

KWIECIEŃ

Według kalendarza gregoriańskiego jest czwartym z kolei miesiącem, liczącym 30 dni. Na półkuli północnej uchodzi za miesiąc wiosenny, natomiast na południowej za jesienny.

Zaczyna się w tym samym dniu tygodnia co lipiec, a w latach przestępnych także co styczeń.

Jego nazwa ma pochodzić od kwitnących wtedy kwiatów.

KWIETNIOWE PRZYSŁOWIA

1. Kwiecień, plecień, bo przeplata, trochę zimy, trochę lata.
2. Kiedy w kwietniu słońko grzeje, wtedy chłop nie zubożeje.
3. Ciepły kwiecień, mokry maj, będzie żytko jako gaj.
4. Pogody kwietniowe - słoty majowe.
5. Deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo.
6. Gdyby w kwietniu nie padało, to owoców będzie mało.

WIOSENNE SPORTY

Wiosną warto zadbać o większą aktywność fizyczną. Korzystając z coraz piękniejszej pogody, można poruszać się na świeżym powietrzu.

Formy aktywności, cieszące się największą popularnością przy dobrych warunkach atmosferycznych to:

- spacer;
- bieganie;
- jazda na rowerze;
- jazda na rolkach;
- jazda na wrotkach;
- profesjonalne siłownie zewnętrzne.

Przebywanie na świeżym powietrzu wpływa także na lepsze funkcjonowanie naszego umysłu.

Warto z tego korzystać! ☺

ŚWIATOWY DZIEŃ ZESPOŁU DOWNA

Święto obchodzone corocznie 21 marca. Światowy Dzień Zespołu Downa to święto ustanowione w 2005 roku z inicjatywy Europejskiego Stowarzyszenia Zespołu Downa.

Od 2012 roku patronat nad obchodami sprawuje Organizacja Narodów Zjednoczonych.

Co roku organizatorzy przygotowują szereg wydarzeń mających na celu promowanie praw osób z Zespołem Downa do pełnego uczestniczenia w życiu społecznym, tym razem ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

W ten wyjątkowy dzień nosimy skarpetki w różnych, wesołych kolorach (nie do pary). Kolory przewodnie ŚDZD to granatowy i czerwony.

Nasza szkoła również zaangażowała się w obchody ŚDZD - Dnia Kolorowej Skarpetki.

Zarówno klasy młodsze jak i starsze solidarnie założyły kolorowe skarpetki.

Zachęcamy do zobaczenia wszystkich zdjęć i relacji na stronie naszej szkoły na platformie FACEBOOK.

Warto w ten sposób uczyć się tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.

